

zomer 2017

NIEUWSBRIEF

Special
Water

Landschapsbeheer Flevoland

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Libellen houden van variatie

Libellen behoren tot de meest geliefde insecten en dat is heel begrijpelijk. Wie raakt niet geboeid door deze prachtige, kleurrijke dieren die behendig over het water scheren? En dat doen ze vooral bij zonnig weer en aangename temperaturen. Wat wil je nog meer?

Sinds 2011 volgt Landschapsbeheer de libellenpopulatie binnen de bebouwde kom van Lelystad. We tellen de libellen op vaste trajecten, elk traject komt eens in de drie jaar aan bod. Op deze trajecten wordt ook de oevervegetatie en het maaibeheer bijgehouden en zo kunnen we de gemeente adviseren over goed libellenbeheer.

Zo'n twintig soorten zijn bij dit onderzoek waargenomen, van het zeer algemene lantaarntje, dat weinig eisen stelt aan de omgeving, tot de veel zeldzamere noordse witsnuitlibel, een 'veeleisende' soort. Hoewel het aantal soorten en de getelde aantallen jaarlijks fluctueren, is één ding duidelijk: libellen houden van variatie. De rijkste plekken zijn locaties met schoon water, waar een natuurvriendelijke oever is aangelegd en waar variatie in waterdiepte, bezonning en maaibeheer zorgt voor een soortenrijke water- en oevervegetatie. Hier vinden vele soorten de benodigde ingrediënten voor hun hele levenscyclus die zich in en om het water afspeelt.

In heel Flevoland zijn sinds 2000 circa 50 soorten gemeld. Dé libellenhotspot van Flevoland is het Kuinderbos, goed voor maar liefst 45 soorten, waaronder de zeldzame bruine korenbout en gracieuze weidebeekjuffer. Een goede tweede plaats wordt ingenomen door het Voorsterbos, met ruim 30 soorten.

Wie heel dicht bij huis wil genieten van libellen trakteert zichzelf op een zonnig gelegen vijver in de tuin of een poel op het erf. Zorg indien mogelijk voor variatie in de waterdiepte en wat inheemse soorten water- en oeverplanten. En dan, met mooi weer je tuinstoel ernaast zetten en onder het genot van een lekker sapje kijken naar de wonderlijke capriolen van deze sierlijke luchtacrobaten.

Houd deze data vrij!

In samenwerking met Het Flevo-landschap organiseren wij een dag voor alle groene vrijwilligers in Flevoland op zaterdag 9 september van 14.00-20.00u in Natuurpark Lelystad. Nadere informatie volgt binnenkort.

Eens in de twee jaar houden wij in het najaar onze 'eigen' vrijwilligersdag. Een dag om ervaringen uit te wisselen, kennis op te doen en vooral om gezellig bij te praten met oude en nieuwe bekenden. Dit jaar op 14 okt van 14.00 – 20.00u. Nadere informatie volgt in augustus.

Het Poelenpad

Dit nieuwste Kuierlattenpad biedt veel landschappelijke afwisseling in het buitengebied van Lelystad. Dit pad is niet bewegwijzerd. U kunt de wandeling lopen via een interactieve route op uw telefoon of tablet. Download de route via de QR-code hieronder of via landschapsbeheer.net

De wandeling begint in de Groene Velden: buitenleven, biologische producten en duurzaamheid zijn hier de kernwoorden. De wandeling voert u soms door het bos, dan weer loopt u tussen de landerijen door met mooie vergezichten. En in totaal langs negen poelen, vandaar de naam Poelenpad. Het voormalig zanddepot 't Zand voegt met de grote natuurlijke variatie, ontstaan door hoogteverschillen, wisselende waterstanden en kalkrijke grond een extra dimensie toe aan de wandeling. Hier kunt u, net als in het bos, tientallen orchideeën in bloei zien staan. Aan het eind van uw tocht kunt u genieten van al het leuks en lekkers wat de Groene Velden u bieden.

Oude rivieren in Flevoland

Gedurende de ijstijden werd het landschap van Noord-Europa ingrijpend gewijzigd, vooral in de voorlaatste ijstijd toen ook de Lage Landen met een dikke ijskap bedekt werden. Na de ijstijd is de zeespiegel gaan stijgen en is Flevoland bedekt geraakt met de dikke lagen zavel, klei en veen, die nu aan de oppervlakte liggen. Het stijgende water heeft uiteindelijk de Zuiderzee gevormd.

Rivierbedding

Na het droogvallen gebeurt er iets interessants: de bodem klinkt in. Veen het meest, maar ook klei en in mindere mate zavel. Zand klinkt juist heel weinig in. Hierdoor ontstaan er op natuurlijke wijze hoogteverschillen in het vlakke Flevoland. Als de akkers kaal zijn, is dat soms zichtbaar. In het voorjaar drogen de hogere delen het eerst op en blijven oude beddingen en slenken langer nat en zijn dan donkerder. Op akkerland wordt het nieuwe reliëf doorgaans weggeploegd, maar is soms nog te zien. Op plekken waar oude rivierbeddingen wegen kruisen, verzakt de bodem een beetje, waardoor hobbels in de weg ontstaan. De hobbels in de Vogelweg zijn het bekendste,

foto Petra Borsch

maar ook bij andere wegen kan zo'n hobbel herinneren aan de oude rivieren van Flevoland.

Rivierduin

Met het afsmelten van het ijs ontstond een 10 km breed oerstroombdal van de Vecht met een uitgestrekte delta met een netwerk van grote en kleine stroomdalen in

het huidige Flevoland. Bij lage waterstanden werd het zand uit de rivierbedding geblazen tot zogenaamde rivierduinen. Het (aangeplante) Rivierduingebied tussen Lelystad en de Ketelbrug is hiervan een bekend voorbeeld. In de vorm van de beplanting zijn deze rivierduinen, oftewel slenken, met een geoefend oog nog te herkennen.

De knobbelzwaan verovert (Lely)stad

Een mooi gezicht, een paartje statige zwanen dat paradeert over het water. Sinds een aantal jaren lijkt het aantallen broedende zwanen in de bebouwde kom toe te nemen. Een wat bredere sloot of vaart, met een brede, niet al te kale oever die goed vanuit het water te betreden is, lijken de basisvoorwaarden te zijn voor vestiging van een paartje.

Vogel- en Natuurwacht Flevoland doet al jaren ringonderzoek aan zwanen in Almere. Uit de rest van Flevoland is veel minder bekend. In het kader van het project "Natuurrijk Lelystad" wil Landschapsbeheer dit jaar onderzoeken hoeveel zwanen er in de bebouwde kom van Lelystad broeden en welke locaties ze daarvoor kiezen. Wie een paartje broedende zwanen weet, wordt daarom gevraagd dit door te geven aan Ria Heemskerk, heemskerk@landschapsbeheer.net. Fijn als u daarbij ook zo

mogelijk de straatnaam en het dichtstbijzijnde huisnummer vermeldt.

Watererfgoed in Flevoland

In Flevoland zijn allerlei bijzondere en soms unieke constructies te vinden. Dit watererfgoed verdwijnt nogal eens bij modernisering van het watersysteem. Dat is jammer, want het gaat vaak om bijzondere elementen die soms nergens anders te vinden zijn. Voorbeelden van dit watererfgoed zijn loswallen, al dan niet met zwaairom, verschillende typen stuwen en oeverconstructies.

Vooraf suikerbieten werden de eerste tientallen jaren na aanleg van de polders per schip vervoerd. De boeren brachten de bieten eerst naar de loswal, waarna het schip de bieten naar de suikerfabriek bracht. Die schepen hadden ruimte nodig om te keren. Daarom werden plaatselijk verbredingen in de waterwegen (zwaairommen) aangelegd op plaatsen dichtbij een loswal.

De zwaairommen en loswallen hebben hun functie voor vrachtschepen allang verloren; alle bieten e.d. gaat tegenwoordig met een vrachtwagen. Met als gevolg dat nog

Laadbrug Kraggenburg, foto Petra Borsch

slechts een paar loswallen en zwaairommen in originele staat zijn. De aandacht voor dit jonge erfgoed neemt gelukkig de laatste jaren toe. Landschapsbeheer zet zich actief in om de waarde van dit soort

elementen te bepalen en mee te laten wegen bij het besluit of een element behouden kan worden.

Visdiversiteit in een polder

Water stroomt van hoog naar laag. In Flevoland is dat goed te zien bij een stuw(tje), waar het water van het hoge waterpeil richting lage zijde klatert. Voor vissen geen probleem om met het water mee te zwemmen, maar andersom, van laag naar hoog is lastig. Hoog gelegen 'waterpanden' die alleen gevoed worden door regen- of kwelwater zouden dus wel eens armer aan vissoorten kunnen zijn dan waterpanden die ook vissen van bovenstrooms kunnen ontvangen. Stagiaire Jesse Oosterwijk onderzocht deze hypothese aan de hand van de vissen in Lelystad.

Marmelgrondel

Met name vissoorten die Flevoland nog aan het koloniseren zijn, zoals de marmelgrondel, kunnen illustratief zijn hoe vissen zich verspreiden over de waterpanden. Reden genoeg voor Jesse om er veel met het schepnet op uit te trekken om de data, die in het verleden zijn verzameld door

Landschapsbeheer en de hengelsportverenigingen, uit te breiden.

Resultaten

In totaal zijn er 23 vissoorten in de bebouwde kom van Lelystad aanwezig. Blankvoorn, baars, tiendoornige stekelbaars, snoek en ruisvoorn zijn de meest verspreide soorten. De hogere waterpanden gevoed met alleen kwel/ regen blijken inderdaad arm aan soorten. De hoge waterpanden, gevoed met water uit de Lage Vaart of Markermeer, zijn rijker aan soorten. Jesse heeft marmelgrondels gevangen in het Bovenwater (gevoed door Markermeerwater) en in de Zuigerplas (gevoed door de Lage Vaart). Op basis van deze gegevens wordt verwacht dat de marmelgrondel over vijf jaar bijna overal in Lelystad voor gaat komen, omdat het merendeel van de Lelystadse waterpanden (indirect) gevoed wordt door de Lage Vaart en in mindere mate door Markermeer.

Samen voor de ijsvogel

“Zelf zie ik bijna nooit een ijsvogel” vertelt Wim Kapteyn uit Biddinghuizen. “En dat terwijl de ijsvogel hét symbool is voor het dorp”. Wim is één van de 11 vrijwilligers die de afgelopen jaren een drietal broedwandjes voor deze prachtige vogel hebben gemaakt. Hij legt uit hoe dat gaat: “aan de oever lieren we een dikke boom om, zó dat de stam en kruin op het land vallen en de wortelkluit rechtop aan de rand van het water komt te staan. Die steken we dan recht af. De grond die in het water valt, scheppen we eruit en gooien die achter de kluit. Best een zware klus. Ijsvogels kunnen dan in de kluit hun nestgang uitgraven.

In het vroege voorjaar controleren we de wandjes: kan de ijsvogel goed aanvliegen, groeit er geen riet vlak voor

de wand in het water? Ik sta soms in een waadpak in het water en haal het riet en andere planten weg met een hak of heggenschaar.

Onder water maaien met de zeis lukt bijna niet. En ons werk

wordt beloond,” gaat hij verder.

“De afgelopen jaren heeft er regelmatig een paartje gebroed in één van de wanden. Of dat dit jaar ook zo is, weet ik nog niet.”

Wim vertelt enthousiast over de groep vrijwilligers die elke maand in de natuur in Biddinghuizen aan het werk is. “We zijn langzamerhand een hechte groep

geworden, we werken samen en tijdens de pauzes wordt er over van alles gepraat. Niet alleen over de klus! Ook IVN Biddinghuizen weet ons te vinden, we helpen bij van Werven met het schonen van de poelen en het vullen van de oeverzwaluwwand. Zo gaat dat in een dorp, je kent en helpt elkaar.

Rugstreeppad geliefd en verguisd

In Europa is het beestje zeldzaam, maar in de polder is deze Rode Lijstsoort geen onbekende. Neem een (bouw)terrein met water in de buurt, liefst wat zandige grond, veel dynamiek, weinig vegetatie en dan is het vaak bingo.

De rugstreeppad: geliefd bij natuurliefhebbers om zijn prachtige tekening, zijn nachtelijke snorrende roep en zijn unieke leefwijze, verguisd door sommige aannemers en stedenbouwers, die verrast worden door zijn aanwezigheid en de te nemen wettelijke beschermingsmaatregelen bij bouwactiviteiten.

Dat deze maatregelen effectief kunnen zijn, blijkt in de Warande in Lelystad. In deze woonwijk werden in 2016 enkele nieuwe poelen aangelegd om de rugstreepaddenpopulatie een uitwijkmogelijkheid te bieden bij bouwplannen in de buurt. En met succes. Bij de jaarlijkse monitoring door Landschapsbeheer werden niet alleen vele roepende mannetjes

in de nieuwe poelen gehoord, maar ook talloze larven in het water gezien. De uitdaging ligt nu in het geschikt houden van het gebied, een schrale vegetatie is daarbij van wezenlijk belang.

foto Petra Borsch

Muskusratten in Flevoland

Michael Baars, muskusrattenvanger in dienst bij Waterschap Zuiderzeeland, gaat altijd in gesprek met bewoners die hem aanspreken over zijn werk. “Veel mensen begrijpen niet waarom het nodig is dat we muskusratten vangen, ze vinden het zielig. Ik vertel hen dan dat de muskusrat oorspronkelijk helemaal niet thuishoort in Nederland, pas sinds de vorige eeuw zwemmen ze hier rond. Het zijn echte gravers. Ze maken gangen en holen langs de waterkant in dijken, kades en oevers van sloten. Die kunnen daardoor inzakken. Kijk maar hier” wijst hij op een verzakking langs de kant. “Zie je hoe ver hun gangen de oever ingaan?

In Nederland is de afgelopen 3 jaar onderzoek gedaan naar de inzet van muskusrattenvangers en de schade die muskusratten aanrichten aan dijken en kades. Is er meer schade als er minder tijd wordt gestoken in het vangen en doden van muskusratten? In sommige gebieden besteedden de muskusrattenbestrijders wat meer tijd aan het vangen, in andere terreinen juist wat

minder. In sommige gebieden werkten ze alleen in winter en voorjaar, in plaats van het hele jaar door” legt hij uit. “Het westelijk deel van Lelystad maakte deel uit van dit onderzoek. Hier werden in die periode de vangkooien verwijderd, er werd dus helemaal niet gevangen. Het was spannend wat er zou gebeuren”, vervolgt Michael. “Het eerste jaar was het rustig, er werden niet veel meer muskusratten gezien. Maar daarna stroomden de meldingen binnen: bewoners zagen ze op straat, in de achtertuin, bloembakken werden kaal gevreten, tuinen gingen verzakken. Er is zelfs overwogen om voortijdig te stoppen. De veiligheid was uiteraard niet in het geding” benadrukt de ervaren vanger. “Dijken, spoorwegen en belangrijke vaarten werden gewoon beheerd, daar werden de dieren wel weggevangen. Inmiddels is de proefperiode voorbij, samen met collega’s van andere waterschappen hebben we een groot deel van de dieren weer weggevangen. Komend najaar komt er nog zo’n ronde. De resultaten in heel Nederland van het veldonderzoek verschijnen volgend jaar. Maar ik heb wel

een vermoeden wat er over het Lelystadse experiment zal worden geschreven,” besluit Michael.

Een bijenkroeg

Ook honingbijen kunnen niet zonder water. Onder goede weersomstandigheden en als er voldoende bloemen bloeien, komt er genoeg water binnen met de verzamelde nectar. Nectar bestaat voor ca. 80 % uit water en 20 % uit suikers. Door warmte te produceren verdampt het water uit de nectar. Dit verdampende water benutten de bijen om het klimaat in de kast te regelen.

Als het van begin maart tot eind oktober droog is en er weinig nectar te halen valt, gaan oudere werksters er op uit om water te verzamelen. Waterkanten met mos zijn geliefde plekjes. De werkbij neemt het opgezogen water mee in de honingmaag. Ze slaat het water niet op in de raat, maar geeft bij thuiskomst het water over aan andere bijen, die dit ook weer doorgeven. Met die overdracht begint de verdamping. Om dit proces te versterken, brengen ze met waaierende vleugels een luchtstroom op gang en produceren ze ook warmte. Zo blijven

luchtvochtigheid en temperatuur in de kast op peil. Meestal verzamelen bijen het water op dezelfde plaats. Imkers noemen zo’n plek een bijenkroeg.

Groot oeverproject Oostvaardersplassen

Provincie Flevoland werkt samen met Staatsbosbeheer en Waterschap Zuiderzeeland aan de uitvoering van de verschillende beheerplanmaatregelen Natura 2000 Oostvaardersplassen.

Hierin is de maatregel opgenomen om de waterstand in de grote plassen van de Oostvaardersplassen (OVP) gedurende drie jaar sterk te verlagen. Belangrijke reden is het herstel van de oevervegetatie en in het bijzonder de rietkraag, zodat rietvogels meer kansen krijgen.

In de huidige situatie is het waterpeil in de OVP erg stabiel. Het waterpeil verschilt 's zomers en 's winters nauwelijks. Golfaanvallen vinden dus steeds op dezelfde hoogte in de oever plaats, zodat de oever afkalft. En ruiende ganzen eten vanaf het water de jonge rietscheuten op. Verlies aan riet zorgt weer voor sterkere golfaanvallen. De afgelopen 20 jaar is de rietkraag van de grote plassen vele tientallen meters smaller geworden, zodat de rietvogels steeds minder plek krijgen in de OVP. Om de hoeveelheid riet (en dus de rietvogels) te vergroten, worden maatregelen genomen. Enerzijds zal de stuw veranderd worden, zodat er meer dynamiek in het waterpeil komt en het peil in de zomer en winter meer verschilt, anderzijds moet een tijdelijke maar sterke waterpeilverlaging ervoor zorgen dat het riet kan herstellen. Riet kan ook goed groeien in de vochtige zone van de oever, maar de ganzen kunnen daar in de rui-periode niet bij. Na drie jaar van herstel wordt het water weer verhoogd. Daarna zal de tijd leren of het waterpeil dynamische genoeg is om in combinatie met de vraat door de ganzen de rietkraag te behouden.

Voor meer informatie over de beheerplanmaatregelen kunt u contact opnemen met provincie Flevoland of Staatsbosbeheer.

EHBO-cursus voor vrijwilligers

Zaterdag 1 juli van 10.00 uur tot 15.30 uur. De nadruk van de EHBO-cursusdag ligt op ongelukken tijdens het werk in het veld. De locatie is in de grote zaal Wijkcentrum Zuiderzee aan de Waddenlaan 1 in Lelystad. Deelname is gratis maar niet geheel vrijblijvend, wanneer u na opgave niet op de cursusdag verschijnt, brengen wij € 25,- in rekening! Informatie en aanmelden bij Petra Borsch (0320) 294939.

Agenda

Activiteiten zomer 2017

De actuele agenda op onze website vindt u gemakkelijk via deze QRcode.

Uitgebreide informatie vindt u via www.landschapsbeheer.net/agenda. of bij de contactpersoon die wordt genoemd. Aanmelden kan per mail of telefonisch bij Landschapsbeheer Flevoland: (0320) 294939

Heel Flevoland

Dag voor alle groene vrijwilligers in Flevoland: zaterdag 9 september van 14.00-20.00u. Natuurpark Lelystad. Nadere informatie volgt binnenkort.

Eens in de twee jaar organiseren wij in het najaar onze **'eigen' vrijwilligersdag**. Een dag om ervaringen uit te wisselen, kennis op te doen en vooral om gezellig bij te praten met oude en nieuwe bekenden. Dit jaar op zaterdag 14 okt van 14.00 – 20.00u. Nadere informatie volgt in augustus.

Bevers tellen

Op vr. 21 juli in het Natuurpark Lelystad. Op za. 22 juli zal bij burchten gepost worden in de driehoek Lelystad-Almere-Zeewolde. Meld je aan: reinhold@landschapsbeheer.net

Ringslangen tellen

Wil je leren hoe je ringslangen moet tellen, ga dan mee naar het Oostvaardersveld op 22 juli, 19 aug en 2 sept. Opgeven bij reinhold@landschapsbeheer.net

Invasieve plantensoorten bestrijden

Vrijwilligers gaan actief springbalsemien bestrijden in Biddinghuizen op do 13 juli. Meerijden vanuit Lelystad is mogelijk. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net.

Oostelijk Flevoland

Biddinghuizen Eiland/dorpsbos

Natuurlijk, kleinschalig beheer op donderdag 20 juli, 14 sept en 19 okt van 13.00 tot 16.00u. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Dronten Van Veldhuizenbos

Natuurlijk, kleinschalig beheer in het dorpsbos op di 11 juli, 12 sept en 10 okt van 13.00 tot 16.00u. Informatie en aanmelden bij nagel@landschapsbeheer.net

Lelystad Bergbos

We werken op maandagavond 10 juli, 14 aug en 9 sept van 19-21u. Op za 14 oktober van 13-16 uur. Informatie en aanmelden bij Landschapsbeheer_flevoland@landschapsbeheer.net

Lelystad Kwelstrook Batavia

Op zaterdagochtend 1 juli, 5 aug, 2 sept en 7 okt van 9.00 tot 12.00u kleinschalige beheerwerkzaamheden. Informatie en aanmelden bij Dick Luijendijk 06-30405561 of dickluijendijk47@gmail.com

Lelystad Oostrandpark

We werken woensdagavond 19 juli. Daarna op za.middag 2 sept en 4 nov. om 14.00 uur Opgeven bij Ineke van Westrienen (InekewanWestrienen@online.nl)

Swifterbant Dorpsbos

Kleinschalige beheerwerkzaamheden op ma 17 juli, 18 sept en 16 okt van 13- 16u. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Zuidelijk Flevoland

Vroege Vogelbos - Almere

Natuurlijk, kleinschalig beheer op do 20 juli en vr 20 okt van 18- 21 uur. Op za 16 sept. wordt er een cursus 'poel schonen' gegeven. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Voor de vele, andere groepen die in Almere actief zijn kunt u terecht op: www.landschapsbeheer.net/projecten/dat-doen-we-samen/project/almere-het-groene-stadsleven/13

Zeewolde voormalig gronddepot

Kleinschalig natuurbeheer op zaterdagmiddag 15 juli en 7 okt. Informatie en aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

Poelen in Flevoland

foto Petra Borsch

“Van oorsprong liggen er in Flevoland geen poelen, in tegenstelling tot het oude land. Daar kennen we poelen ontstaan door dijkdoorbraken (wielen). In de dorpskernen werden poelen gegraven om branden te kunnen blussen en het vee te drenken. Maar inmiddels hebben wij in Flevoland ook een zestigtal poelen aangelegd,” vertelt Tiem van Veen.

“Ongeveer 20 jaar geleden is Landschapsbeheer begonnen met het graven van poelen voor amfibieën, in de Noordoostpolder vooral voor de rugstreeppad. Op voorhand werden er zo, zowel op erven als op bedrijfsterreinen waarvoor uitbreidingsplannen bestonden, nieuwe leefgebieden gecreëerd voor deze beschermde soort. En met succes” gaat Tiem verder. “Maar na de aanleg ontstond een nieuw dilemma. Door gebrek aan juist onderhoud werden sommige poelen minder geschikt voor de rugstreeppad, maar juist aantrekkelijk voor andere amfibieën als groene en bruine kikker en de gewone pad. Moeten we de eigenaar dan aanraden om de (begroeiing rond de) poel toch kaal te houden? Trouwens, een poel heeft altijd onderhoud nodig” legt Tiem uit. “Om een poel geschikt te houden als voortplantingswater voor amfibieën, is het noodzakelijk dat een behoorlijk oppervlak onbegroeid blijft en dat het water helder is. Zonlicht kan diep doordringen, waar onderwaterplanten van profiteren. En zo warmt het water in het voorjaar snel op” vervolgt Tiem. “Een goed onderhouden poel is een waar genoegen, het ritselt er van het leven”.

Bent u ook geïnteresseerd in een poel op uw erf? In het kader van het project Kleine Landschapselementen kunt u bij ons een vergoeding aanvragen voor de aanleg. Neem voor meer informatie contact op met veen@landschapsbeheer.net

Cursus Poel schonen

Zaterdag 16 september van 10 tot 13 uur. Deze cursus wordt gegeven door een professional die het oude ambacht van het sloten goed beheerst. De cursus is in eerste instantie bedoeld voor vrijwilligers van het Vroege Vogelbos. Overige belangstellenden kunnen zich aanmelden bij kemenade@landschapsbeheer.net

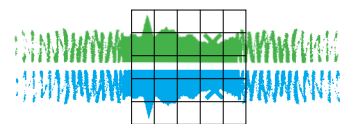
Pissebedden in de oevers

Als stagiaire bij Landschapsbeheer heeft Guido Hilgeman in april en mei onderzoek gedaan naar pissebedden, de enige kreeftachtigen die op het land leven. Ze hebben kieuwen om mee te ademen. Daarom

zoeken ze altijd vochtige, beschaduwde plaatsen op, want de kieuwen mogen niet uitdrogen. "In dit onderzoek ging ik ook in het oevertalud op zoek naar pissebedden" vertelt Guido. "Ik zocht vooral in de gedeeltes waar veel oud riet opgehoopt ligt, daaronder is het vochtig genoeg voor pissebedden. Bovendien eten ze het rottende riet en de schimmels die daar op leven. Van de 16 Lelystadse soorten leven er zo'n zes in de oever. Daarvan is het paars drieoogje de meest algemene soort.

Je kunt deze pissebed trouwens ook op de drogere plekken vinden. Paars drieoogje is wel een van de kleinere soorten; ongeveer een luciferkopje groot. De meeste mensen kennen alleen de grotere soorten, zoals de veel voorkomende kelderpissebed. De dijk langs het IJsselmeer/Markermeer vormt een apart leefgebied, waar de zwartkoppissebed graag voorkomt. Mijn vondst van de oeverpissebed is heel bijzonder, ik ben de tweede persoon die deze soort binnendijks heeft gevonden binnen Flevoland" gaat Guido enthousiast verder. "Deze soort lijkt erg veel op het paars drieoogje, maar is groter. Hij strooit nog met wat namen en kenmerken: "als laatste heb ik ook nog het zee-kleipissebedje gevonden, die even klein is als het paars drieoogje." Hij besluit: "de oevers van Lelystad zitten vol bijzonder leven voor wie er oog voor heeft."

Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Natuurlijke WATERGRUWEL

Het klinkt misschien niet zo smakelijk, maar watergruwel is een heerlijk toetje dat al heel lang wordt gegeten! Het wordt ook wel krentjebrij genoemd. De komende maanden kan er van alles geplukt worden in de natuur om dit toetje (extra) lekker te maken.

Dit recept is bedoeld voor 4 personen.

Ingrediënten

- 75 g (parel)gort
- 75 g rozijnen
- 75 g gedroogde vlierbessen of 'krenten' van het krentenboompje (ev. krenten uit de winkel)
- 1 pijpje kaneel
- schil van een citroen
- sap van 500 g bramen, rode aalbessen of rijpe (donkerpaarse, bijna zwarte) vlierbessen
- suiker naar smaak

Bereiding

Kijk goed op de verpakking hoe de gort bereid moet worden. De gewone parelgort moet minimaal 12 uur weken en daarna nog zeker een uur, zonder deksel, koken in

het weekvocht. Voeg het kaneelstokje, rozijnen, bessen/krenten, en citroenschil toe en laat nog een half uur op een laag pitje doorkoken.

Maak ondertussen het sap. Spoel de bramen of bessen af onder water en verwijder de steeltjes. Pers de vruchten handmatig uit in een katoenen doek waarin pitjes en velletjes achterblijven. De pitjes smaken bitter en mogen niet kneuzen.

Ondertussen is het gortmengsel dik geworden en kun je het sap en de suiker toevoegen. Laat nog een paar minuutjes doorkoken en verwijder dan het kaneelstokje en de citroenschil. Je kunt watergruwel warm eten, maar op een zomerse dag smaakt dit dessert koud het lekkerst. Maak je watergruwel extra feestelijk met een toef slagroom en een handje bramen of trosje bessen.

Colofon

Wilt u naar aanleiding van deze nieuwsbrief reageren? U kunt ons bellen, schrijven of mailen.

Deze nieuwsbrief verschijnt 3 keer per jaar en is een uitgave van:

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03, 8232 JP Lelystad
Tel. (0320) 294939
Flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheer.net
twitter: @LBFlevoland
facebook: www.facebook.com/landschapsbeheerflevoland

Samenstelling/foto's
medewerkers Landschapsbeheer Flevoland

Eindredactie
Arda van der Lee
Ontwerp en lay-out
Ruitervorm
Oplage
2700 stuks

Net!

Landschapsbeheer Flevoland maakt zich sterk voor behoud, beheer en ontwikkeling van natuur en landschap buiten de eigenlijke natuurgebieden. Ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door bijdragen van de Europese Commissie, het Ministerie van Economische Zaken, de Provincie Flevoland, de Flevolandse gemeenten en de Nationale Postcode Loterij.